

ЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ефективне управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) і оптимізація обсягів експорту та імпорту дозволяє не тільки підтримувати виробництво на належному рівні, але й розвивати підприємство за межами країни-виробника. Досягнути таких завдань можна завдяки стратегічному плануванню.

Формування стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності розпочинається з аналізу всіх показників існуючого стану підприємства. Важливе місце у стратегічному плануванні відводиться аналізу реальних можливостей підприємства.

Питанням розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства та особливостями стратегічного планування займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як І. Багрова, Л. Батченко, В. Власюк, В. Гриньова, А. Градов, М. Дідківський, О. Кіреєв, О. Кириченко, Ю. Козак, В. Козик, А. Кредісов, Л. Ліпич, Н. Логвінова, О. Мельник, А. Мокій, В. Новицький, Л. Стровський, І. Фамінський, Т. Циганкова, О. Чугай. Більшість авторів акцентують увагу на факторах зовнішнього середовища, що впливають на розвиток ЗЕД підприємства, але при цьому не групуючи їх за певними ознаками. Ґрунтовні дослідження у цьому напрямку були здійснені Ю. Козаком, Н. Логвіною. Ці автори описали зміни, які є як позитивними, так і негативними чинниками впливу на ЗЕД. Крім того, оцінювати стратегію необхідно в процесі її впровадження з позиції рентабельності підприємства [1, 413].

Проведенні дослідження з оцінки обізнаності українськими резидентами особливостей виведення товару на конкретні зарубіжні ринки показує, що лише 3,1% знають які методи необхідно для цього використовувати. Тобто, їх керівники абсолютно не знають зарубіжних ринків, у той час як у представництвах європейських фірм цей показник досягнув майже 16,1%. Отже, опитування показало, що 96,9% українських експортерів та 83,9% зарубіжних фірм не знає іноземні ринки. Через рік проведене повторне дослідження. Тут майже протилежний результат: лише 23% керівництва українських підприємств дуже добре знають особливості просування товарів та послуг на зарубіжних ринках (на європейських фірмах – 61,3%), а 73,8% – знають специфіку цільових країн лише певною мірою (на європейських фірмах – 22,6%) [2, 182].

Дослідження теорії “циклічного розвитку підприємства”, в основу якої покладено праці М. Кондратьєва та інших вітчизняних вчених, стверджують, що розвиток ЗЕД на пряму пов'язаний із стадією розвитку організації. Базою для аналізу цієї теорії стали емпіричні дані щодо періодичного виникнення економічних криз у соціально-економічних системах різних рівнів. Як результат, стратегічний план розвитку повинен відповідати наступним принципам: повнота, деталізація, точність та безперервність; еластичність (використання планових резервів, врахування можливих альтернатив); вирівнювання при плануванні (врахування вузьких місць); економічність.

На етапі оцінювання зовнішнього середовища у процесі формування стратегії, завдання підприємства полягає у виділенні конкретних груп факторів, які мають найбільший вплив на розвиток ЗЕД. Класифікація факторів впливу на розвиток підприємства, отримана шляхом їх систематизації і узагальнення, дозволила розмежувати зовнішні фактори впливу країни-виробника та країни-партнера на окремих рівнях “держава” та “ринок” [3, 38].

Результат аналізу впливу зовнішніх економічних факторів на цих рівнях зумовлює формування стратегії розвитку підприємства і дозволяє зробити висновок, що здійснення ефективної зовнішньоекономічної діяльності та адаптація фірми до сучасних методів просування товарів на конкретному ринку можлива лише в умовах сприятливого інвестиційного середовища, яке в свою чергу має бути створене всередині та за межами підприємства.

Література

1. *Шашло Н. В. Формування експортної стратегії підприємств АПК України / Н. В. Шашло // Вісник Харківського національного технічного університету: екон. науки. – Х. : ХНТУСГ, 2008. – Вип. 71. – С.412–423.*

2. *Пивоваров М. Г. Малий бізнес в Україні та шляхи його розвитку / М.Г. Пивоваров, Ю.В. Смирнов // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2007. – № 3. – С. 181–185.*

3. *Федорець Л. М. Модель стратегічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності регіону / Л. М. Федорець // Економіка. – 2010. – №3(20). – С.35-39.*

Мар'яна СВИНТУХ

Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДХОДІВ ДЕРЕВИНИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

Проблема пошуку альтернативних джерел енергії і перспективних шляхів ресурсозбереження є актуальною на сьогодні для економічно розвинених держав. Тривале зростання цін і тарифів на газ, вугілля, нафтопродукти і електроенергію спонукає їх переходити на власні автономні джерела енергії з використанням відновлюваної біомаси.

Деревні відходи – природний продукт біологічного кругообігу життєвих матеріалів і енергії. Так, при заготівлі деревини, лише у лісі залишається до 20% біомаси. При подальшій переробці круглого лісу, неминучим є утворення відходів у вигляді тирси, стружки тощо. Отже, при переробці такого цінної природної сировини як деревина, половина від її обсягу використовується не ефективно. Відходи переробки деревини можуть бути перетворені в альтернативну високоякісну паливну сировину. Одним з таких енергоносіїв є тверде біопаливо. Перевагою альтернативних джерел енергії є те, що вони є поновлюваними і мають низьку собівартість виробництва.

Переробляючи відходи у великих масштабах, можна значно економити енергетичні та сировинні ресурси і, тим самим, знижувати забруднення навколишнього середовища. Одним з найпоширеніших напрямків переробки деревних відходів є їх використання в якості палива (спалювання) з метою отримання теплової енергії. Однак, деревні відходи у вигляді тирси, дрібної тріски, стружки і кори є незручними для транспортування, складування і зберігання. В умовах неантропогенного природного біоценозу цей продукт «напрацьовується» з плином часу і безпосередньо бере участь в його формуванні. У «точках взаємодії» техно-і біоценозів (паркові зони в місті, деревообробні підприємства, звалища тощо) порушується (під впливом людського чинника) природний баланс і утворюються невластиві концентрації відходів деревини. Це призводить до специфічних наслідків, несприятливих, в першу чергу, для людини і руйнівних для природи.

Сьогодні приділяється значна увага утилізації деревини, що не знайшла застосування в деревообробці, а також утилізації відходів деревообробних підприємств. Значна частина зазначеної паливної сировини використовується у лісовій промисловості для вироблення теплової енергії на власних котельнях. Одержав розвиток виробництва твердого деревного палива, що базується на технології виготовлення брикетів.

Можна виділити ряд інноваційних напрямів використання відходів деревини, що отримали розвиток сьогодні: одержання різних видів рідкого палива; отримання енергії кондиційної якості із забруднених промислових деревних відходів.

Критеріями ефективності, що відрізняють їх від використовуваних раніше у переробці відходів деревини як альтернативного джерела енергії, є такі: велика частка енергетичності кінцевого продукту, що підвищує його транспортабельність і переводить із розряду місцевого палива в розряд експортного; крупні масштаби виробничих процесів і пов'язана з цим їх менша питома енергоємність; незначний негативний вплив на навколишнє середовище.